

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

మహర్షి వేదవ్యాసప్రణీతం శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ప్రథమస్కంధే సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ

శ్రీమద్భాగవతమహాపురాణం

॥ ప్రథమస్కంధే సప్తదశోఽధ్యాయః ॥

సూత ఉవాచ

తత్ర గోమిథునం రాజా హన్యమానమనాథవత్
దండహస్తం చ వృషలం దదృశే నృపలాంఛనం ॥ 1 ॥

వృషం మృణాలధవలం మేహంతమివ బిభ్యతం ।
వేపమానం పద్దైకేన సీదంతం శూద్రతాడితం ॥ 2 ॥

గాం చ ధర్మదుఘాం దీనాం భృశం శూద్రపదాహతాం ।
వివత్సాం సాశ్రువదనాం క్షామాం యవసమిచ్ఛతీం ॥ 3 ॥

పప్రచ్ఛ రథమారూఢః కార్తస్వరపరిచ్ఛదం ।
మేఘగంభీరయా వాచా సమారోపితకార్ముకః ॥ 4 ॥

కస్త్యం మచ్ఛరణే లోకే బలాద్ధంస్యబలాన్ బలీ ।
నరదేవోఽసి వేషేణ నటవత్కర్మణాద్విజః ॥ 5 ॥

యస్త్యం కృష్ణే గతే దూరం సహగాండీవధన్వనా ।
శోచ్యోఽస్యశోచ్యాన్ రహసి ప్రహరన్ వధమర్హసి ॥ 6 ॥

త్వం వా మృణాలధవలః పాదైర్పూనః పదా చరన్ ।
వృషరూపేణ కిం కశ్చిద్దేవో నః పరిఖేదయన్ ॥ 7 ॥

న జాతు పౌరవేంద్రాణాం దోర్దండపరిరంభితే |
భూతలేఽనుపతంత్యస్మిన్ వినా తే ప్రాణినాం శుచః || 8 ||

మా సౌరభేయానుశుచో వ్యేతు తే వృషలాద్భయం |
మా రోదీరంబ భద్రం తే ఖలానాం మయి శాస్తరి || 9 ||

యస్య రాష్ట్రే ప్రజాః సర్వాస్త్రస్యంతే సాధ్వ్యసాధుభిః |
తస్య మత్తస్య నశ్యంతి కీర్తిరాయుర్భగో గతిః || 10 ||

ఏష రాజ్ఞాం పరో ధర్మో హ్యర్తానామార్తినిగ్రహః |
అత ఏనం వధిష్యామి భూతద్రుహమసత్తమం || 11 ||

కోఽవృశ్చత్ తవ పాదాంస్తీన్ సౌరభేయ చతుష్పద |
మా భూవంస్త్యాదృశా రాష్ట్రే రాజ్ఞాం కృష్ణానువర్తినాం || 12 ||

ఆఖ్యాహి వృష భద్రం వః సాధూనామకృతాగసాం |
ఆత్మవైరూప్యకర్తారం పార్థానాం కీర్తిదూషణం || 13 ||

జనేఽనాగస్యఘం యుంజన్ సర్వతోఽస్య చ మద్భయం |
సాధూనాం భద్రమేవ స్యాదసాధుదమనే కృతే || 14 ||

అనాగస్వీహా భూతేషు య ఆగస్కృన్నిరంకుశః |
ఆహర్తాస్మి భుజం సాక్షాదమర్త్యస్యాపి సాంగదం || 15 ||

రాజ్ఞో హి పరమో ధర్మః స్వధర్మస్థానుపాలనం |
శాసతోఽన్యాన్ యథాశాస్త్రమనాపద్యుత్పథానిహ || 16 ||

ధర్మ ఉవాచ
ఏతద్ వః పాండవేయానాం యుక్తమార్తాభయం వచః |
యేషాం గుణగణైః కృష్ణో దౌత్యాదౌ భగవాన్ కృతః || 17 ||

న వయం క్లేశబీజాని యతః స్యుః పురుషర్షభ |
పురుషం తం విజానీమో వాక్యభేదవిమోహితాః || 18 ||

కేచిద్వికల్పవసనా ఆపలరాత్మానమాత్మనః |
దైవమన్యే పరే కర్మ స్వభావమపరే ప్రభుం || 19 ||

అప్రతర్క్యాదనిర్దేశ్యాదితి కేష్వపి నిశ్చయః |
అత్రానురూపం రాజర్షే విమృశ స్వమనీషయా || 20 ||

సూత ఉవాచ
ఏవం ధర్మే ప్రవదతి స సమ్రాట్ -ద్విజసత్తమ |
సమాహితేన మనసా విభేదః పర్యచష్ట తం || 21 ||

రాజోవాచ
ధర్మం బ్రవీషి ధర్మజ్ఞ ధర్మోఽసి వృషరూపధృక్ |
యదధర్మకృతః స్థానం సూచకస్యాపి తద్భవేత్ || 22 ||

అథవా దేవమాయాయా నూనం గతిరగోచరా |
చేతసో వచసశ్చాపి భూతానామితి నిశ్చయః || 23 ||

తపః శౌచం దయా సత్యమితి పాదాః కృతే కృతాః |
అధర్మాంశ్చైస్తయో భగ్నాః స్మయసంగమదైస్తవ || 24 ||

ఇదానీం ధర్మ పాదస్తే సత్యం నిర్వర్తయేద్యతః |
తం జిఘ్నుక్షత్యధర్మోఽయమన్యతేనైధితః కలిః || 25 ||

ఇయం చ భూర్భగవతా న్యాసితోరుభరా సతీ |
శ్రీమద్భిస్తత్పదన్యాసైః సర్వతః కృతకౌతుకా || 26 ||

శోచత్యశ్రుకలా సాధ్వీ దుర్భగేవోజ్జితాధునా |
అబ్రహ్మణ్యా నృపవ్యాజాః శూద్రా భోక్ష్యంతి మామితి || 27 ||

ఇతి ధర్మం మహీం చైవ సాంత్యయిత్వా మహారథః |
నిశాతమాదదే ఖడ్గం కలయేఽధర్మహేతవే || 28 ||

తం జిఘాంసుమభిప్రేత్య విహాయ నృపలాంఛనం |
తత్పాదమూలం శిరసా సమగాద్భయవిహ్వలః || 29 ||

పతితం పాదయోర్వీరః కృపయా దీనవత్సలః |
శరణ్యో నావధీచ్ఛోక్య ఆహా చేదం హసన్నివ || 30 ||

రాజోవాచ

న తే గుడాకేశయశోధరాణాం
బద్ధాంజలేర్వై భయమస్తి కించిత్ |
న వర్తితవ్యం భవతా కథంచన
క్షేత్రే మదీయే త్వమధర్మబంధుః || 31 ||

త్వాం వర్తమానం నరదేవదేహీ -
ష్వనుప్రవృత్తోఽయమధర్మపూగః |
లోభోఽన్యతం చౌర్యమనార్యమంహో
జ్యేష్ఠా చ మాయా కలహశ్చ దంభః || 32 ||

న వర్తితవ్యం తదధర్మబంధో
ధర్మేణ సత్యేన చ వర్తితవ్యే |
బ్రహ్మవర్తే యత్ర యజంతి యజ్ఞై -
ర్యజ్ఞేశ్వరం యజ్ఞవితానవిజ్ఞాః || 33 ||

యస్మిన్ హరిర్భగవానిజ్యమాన
ఇజ్యామూర్తిర్యజతాం శం తనోతి |
కామానమోఘాన్ స్థిరజంగమానా -
మంతర్బహిర్వాయురివైష ఆత్మా || 34 ||

సూత ఉవాచ

పరీక్షితైవమాదిష్టః స కలిర్జాతవేపథుః |
తముద్యతాసిమాహేదం దండపాణిమివోద్యతం || 35 ||

కలిరువాచ

యత్ర క్వచన వత్స్యామి సార్వభౌమ తవాజ్ఞయా |
లక్షయే తత్ర తత్రాపి త్వామాత్తేషుశరాసనం || 36 ||

తన్నే ధర్మభృతాం శ్రేష్ఠ స్థానం నిర్దేష్టుమర్హసి |
యత్రైవ నియతో వత్స్య ఆతిష్ఠంస్తేఽనుశాసనం || 37 ||

సూత ఉవాచ

అభ్యర్థితస్తదా తస్మై స్థానాని కలయే దదౌ |
ద్యూతం పానం స్త్రీయః సూనా యత్రాధర్మశ్చతుర్విధః || 38 ||

పునశ్చ యాచమానాయ జాతరూపమదాత్ప్యభుః |
తతోఽన్యతం మదం కామం రజో వైరం చ పంచమం || 39 ||

అమూని పంచ స్థానాని హ్యధర్మప్రభవః కలిః |
ఔత్తరేయేణ దత్తాని న్యవసత్ తన్నిదేశకృత్ || 40 ||

అధైతాని న సేవేత బుభూషుః పురుషః క్వచిత్ |
విశేషతో ధర్మశీలో రాజా లోకపతిర్గురుః || 41 ||

వృషస్య నష్టాంస్త్రీన్ పాదాన్ తపః శౌచం దయామితి |
ప్రతిసందధ ఆశ్వాస్య మహీం చ సమవర్షయత్ || 42 ||

స ఏష ఏతర్వ్యధ్యాస్త ఆసనం పార్థివోచితం |
పితామహేనోపన్యస్తం రాజ్ఞారణ్యం వివిక్షతా || 43 ||

ఆస్తేఽధునా స రాజర్షిః కౌరవేంద్రశియోల్లసన్ |
గజాహ్వాయే మహాభాగశ్చక్రవర్తీ బృహచ్చవాః || 44 ||

ఇత్థంభూతానుభావోఽయమభిమన్యుసుతో నృపః |
యస్య పాలయతః క్షోణీం యూయం సత్రాయ దీక్షితాః || 45 ||

|| ఇతి శ్రీమద్భాగవతే మహాపురాణే పారమహంస్యాం సంహితాయాం
ప్రథమస్కంధే కలినిగ్రహో నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ||